

V Praze dne 31. března 2023

Čj.: 158/23

Stanovisko

k novele zákona o zaměstnanosti (Zákon, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony)

I. Úvod

Cílem navrhované právní úpravy jsou dílčí změny zákona o zaměstnanosti a zákoníku práce. Jde o změny v těchto dílčích oblastech:

1. Agenturní zaměstnávání.
2. Nelegální zaměstnávání (mimo pracovní poměr).
3. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením.
4. Kumulace flexibilních forem zaměstnání.

V úvodu Zprávy RIA se uvádí dlouhý výčet souvisejících směrnic EU. Ve Zprávě RIA však vazba navrhovaných dílčích opatření (změn regulace) na požadavky směrnic EU není již nijak konkretizována.

II. Připomínky a návrhy změn

Zpráva RIA není zpracována s dostatečnou dbalostí na přehlednost a srozumitelnost. Řada definic problémů a popisů současného stavu není popsána dostatečně nesrozumitelně. Použité číslování sekcí je nepřehledné: Pro sekce různých opatření se používají značení A, B, C..., ale pro jejich sub-sekce se používá číslování 1.1, 1.2 atd. Takže se v jednom dokumentu číslování sekcí opakuje a uvnitř sekcí není zřejmé, k jaké sekci se sub-sekce vztahují.

Ad A) Zrušení pojištění agentur práce

Popis problému a popis navrhovaných řešení jsou zpracovány nesrozumitelně. Porozumět danému problému lze až po přečtení dalšího opatření, které je popsáno až v samém závěru Zprávy RIA nazvané *Zákon č. 118/2000 Sb.* **Obě opatření by měla být řešena společně v jedné sekci Zprávy RIA.**

Absentuje kvantifikace dopadů zvažovaných variant řešení.

Ad B) Podmínky udělení povolení ke zprostředkování zaměstnání

V případě dílčího opatření **odborné praxe** není dostatečně odůvodněno, že další navrhovaná formální kritéria, jako jsou trvání odborné praxe a období, za které se praxe započítává, dostatečně korelují s reálnou odbornou praxí fyzických osob a zajistí ji.

Definice problému pro případ dílčího opatření **kauce** zbytečně podrobně rozepisuje trendy v počtech nových kaucí (stačilo by uvést mnohem přehlednější tabulku). Z popisu problému však není dost zřejmé, jak předkladatel došel k závěrečnému konstatování, že „Z uvedeného vyplývá, že výše kauce je v mnoha případech nedostatečná a je vhodné ji přiměřeně navýšit.“

Definice problému pro případ dílčího opatření **Závazné stanovisko** explicitně neuvádí, že řešeným problémem je zřejmě výslovné zákonné nestanovení povinnosti generálního ředitelství úřadu práce České republiky sdělovat změny Ministerstvu vnitra. A pokud je toto skutečně problém, není popsáno, jaké jsou jeho důsledky, jak jsou zásadní a o kolik případů jde.

Z popisu není dostatečně jasná podstata problému v případě dílčího opatření **Překážky vydání povolení**.

Vyhodnocení nákladů a přínosů u všech dílčích opatření je velmi formální, extrémně stručné a nekonkrétní. Přezkum účinnosti je popsán velmi obecně a není z něho zřejmé, jaká data bude třeba sbírat, jak bude dopad regulace identifikován a jaký velký je vlastně očekávaný dopad.

Ad C) Odejmutí povolení ke zprostředkování zaměstnání

Definice problému hovoří o problému, který však není kvantifikován ani odhadem.

V podstatě absentuje vyhodnocení nákladů a přínosů a dopadů na dotčené subjekty. Přezkum účinnosti je velmi obecný a není z něho zřejmé, jak bude dopad regulace identifikován a jaký je očekávaný dopad.

Ad D) Oznamovací povinnost agentur práce

V podstatě absentuje vyhodnocení nákladů a přínosů a dopadů na dotčené subjekty. Přezkum účinnosti je velmi obecný a není z něho zřejmé, jak bude dopad regulace identifikován, jaký je očekávaný dopad.

Ad E) Nelegální práce

Sekce *Definice problému* konkrétní řešený problém nepopisuje. Ten je zřejmý až ze sekce *Popis existujícího právního stavu*.

Absentuje kvantifikace rozsahu problému.

V podstatě jde o tento problém: „Soudní judikatura dovodila další znak závislé práce – soustavnost, ta však coby definiční znak není zákonem stanovena. Přesto správní soudy požadují prokázání soustavnosti po orgánech inspekce práce v řízení o přestupku umožnění nelegální práce dle předmětného ustanovení.“ Jako cílový stav se potom deklaruje „Cílovým stavem je zakotvení definičních znaků závislé práce ze zákoníku práce do zákona o zaměstnanosti, a to s absencí znaku soustavnosti, který do zákonné definice začleňují správní soudy.“ **Z navrhovaných změnových variant textace paragrafů zákona o zaměstnanosti však je velmi obtížné pochopit, jakou konkrétní terminologickou úpravou se zajistí, že soudy již nebudou s podmínkou soustavnosti pracovat.**

V podstatě absentuje vyhodnocení nákladů a přínosů na dotčené subjekty. Přezkum činnosti je velmi obecný a není z něho zřejmé, jak bude dopad regulace identifikován, jaký je očekávaný dopad.

Ad F) Horská služba ČR, o.p.s. a všichni vojáci v činné službě

Absentuje popis (kvantifikace) rozsahu řešeného problému.

Jako jeden z důvodů navrhovaného osvobození od povinností zaměstnávat osoby se zdravotním postižením ve výši povinného podílu těchto osob na celkovém počtu zaměstnanců zaměstnavatele (případně odvádět ...) se argumentuje tím, že někteří zaměstnanci Horské služby a Armády ČR musí vykonávat práci, která explicitně vyžaduje zdravotní stav, který práci osob se zdravotním postižením vylučují. Zůstávají ale nedojasněné následující výhrady:

- Ne všichni zaměstnanci Horské služby musí splňovat zdravotní stav vylučující zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Ale změnová varianta navrhuje vyjmutí Horské služby z povinnosti jako celek. Proč se nenavrhuje výjimka pouze na určité zaměstnance Horské služby?
- Jistě lze najít plejádu dalších zaměstnavatelů zaměstnávajících v profesích, které také vyžadují zdravotní stav vylučující zaměstnávání zdravotně postižených. Proto je žádoucí odůvodnit, proč se mají navrhované dodatečné výjimky týkat právě jen Horské služby.

V podstatě absentuje vyhodnocení nákladů a přínosů na dotčené subjekty. Přezkum činnosti je velmi obecný a není z něho zřejmé, jak bude dopad regulace identifikován a jaký je očekávaný dopad změny regulace.

Ad Zákoník práce a zákon o inspekci práce

Definice problému identifikuje jako problém možnou nečekanost ukončení pracovněprávního vztahu ze strany uživatelem. V průběhu textu se však tento problém plynule prolíná s problémem řetězení (kumulace flexibilních forem zaměstnání). Není tedy jasné, zda jde o více dílčích propojených problémů nebo problémů nesouvisejících.

Definice problému sice hovoří o problému, ten však není kvantifikován ani ve formě hrubých odhadů. V podstatě absentuje vyhodnocení nákladů a přínosů zvažovaných variant na dotčené subjekty.

Ad Zákon č. 118/2000 Sb.

Opatření řešené v této sekci úzce souvisí s opatřením ad A, a je třeba je řešit v jedné sekci společně.

Navržena je pouze jedna změnová varianta. Absentuje vyhodnocení dopadů nulové a navrhované změnové varianty.

Přezkum činnosti je velmi obecný a není z něho zřejmé, jak bude dopad regulace identifikován a jaký je očekávaný dopad změny regulace.

III. Shrnutí připomínek k závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace

Zpráva RIA je založena na právně-administrativním pohledu, ale postrádá vzhled analytický (zásadní nedostatečnost kvantifikace rozsahu a hloubky řešených problémů, vyhodnocení dopadů posuzovaných variant, extrémní obecnost předpokládaného přezkumu činnosti).

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace konstatuje, že závěrečná zpráva RIA jako celek trpí zásadními nedostatky, a uplatňuje vůči ní tyto konkrétní zásadní připomínky:

1. Explicitněji popsat podstatu řešených problémů a navrhovaných řešení a doprovodit je kvantifikací rozsahu (alespoň na základě kvalifikovaných odhadů).
2. Vyhodnotit dopady zvažovaných variant na dotčené subjekty.
3. Konkretizovat přezkum účinnosti tak, aby bylo zřejmé, jaká konkrétní data je třeba vykazovat, jaké ukazatele budou sledovány a jaký je očekávaný dopad dílčích regulací.

IV. Závěr

Pracovní komise Legislativní rady vlády pro hodnocení dopadů regulace na základě posouzení závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace doporučuje Legislativní radě vlády, aby projednávání návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony **přerušila za účelem dopracování zprávy RIA předkladatelem** ve smyslu výše uvedených zásadních připomínek.

Vypracoval:

Doc. Ing. Daniel Münich, Ph.D.

Mgr. et Mgr. **Marek Havrda**,
MA, MPA, Ph.D. předseda
komise